

BÄSTA MAKTHAVARE*

*) Du som har makten, du som kommer att få makten, du som kan påverka vem som ska få makten.

Barnen på Åland behöver många barnrättskämpar. Rädda Barnen på Åland har tagit fram ett valprogram med viktiga barnrättsfrågor som vi vill lyfta inför kommunal- och lagtingsvalet. Använd makten du har för att säkerställa att det finns beslutfattare som har kunskap om och en vilja att arbeta för barns rättigheter. Alla politiska beslut ska grundas på och vara förenliga med barnkonventionen samt utvecklings- och hållbarhetsagendan. Alla beslutfattare måste ha tillräcklig kunskap för att säkerställa att barnkonventionen och agendan efterlevs.

EKONOMISK UTSATTHET

Barn på Åland löper större risk för fattigdom jämfört med ålänningarna i allmänhet. Att leva med en förälder som känner stress över sin livssituation kan skapa en otrygg tillvaro för barnet. Andelen barnfamiljer som lever i risk för fattigdom på Åland har ökat sedan år 2001.

För barn innebär det:

- Sämre fysisk och psykisk hälsa
- Risk för sämre skolresultat och begränsade utbildningsmöjligheter
- Färre fritidsmöjligheter
- Förhöjd risk för psykiskt och fysiskt våld
- Risk för utanförskap
- Risk för utsatthet i vuxen ålder

ATT GÖRA:

Minska risken för barnfattigdom

- Ändra beräkningsgrunden för utkomststöd så att barnbidraget inte räknas som inkomst.
- Stärk föräldrars möjlighet att ta sig in på arbetsmarknaden (rehabilitering, utbildning, språk).
- Se över sociala trygghetssystemet så att helheten är tillräcklig för att säkerställa barns rätt till skälig levnadsstandard.

Meningsfull fritid för alla barn

- Ekonomisk möjlighet att delta i minst en fritidsaktivitet enligt barnets eget intresse.
- Avgiftsfri kollektivtrafik för alla barn med utökade turer även kväll och helg.

TRYGGHET & SKYDD

Det finns barn på Åland som utsätts för våld i olika former i skola, i hemmet och i digitala miljön. Att leva i en utsatt situation eller tillhöra olika minoriteter innebär en ökad risk för barn att bli utsatt.

För barn innebär det:

- Våld tidigt i barndomen riskerar att drabba hjärnans utveckling. Detta leder till både omedelbara och livslånga fysiska och psykiska hälsoeffekter.
- Våldet stör och skadar barnets psykiska, sociala och kognitiva utveckling samt skapar rädsla, hat och misstro mot andra människor och även mot samhället.
- Psykiskt våld och försummelse är minst lika skadlig för barnets uppväxt och utveckling som fysiskt våld och aga.

ATT GÖRA:

Förebyggande arbete som eliminerar alla former av våld mot barn

- Kraftsamling och samverkan mot våld. Implementera rekommendationerna i analysrapporten [Utsatthetens bredd och djup](#) (se sid 136-140).
- Stöd, utbildning och verktyg för att förebygga och åtgärda diskriminering och mobbning.

Stöd till barn i brottsprocesser

- Resurser till Ålands polismyndighet för att hantera brott mot/av barn i brådskande ordning för att leva upp till ny lagstiftning.
- Ökat samarbete mellan myndigheter för att främja skapandet av skydd och trygghet för barn.

Information, stöd och hjälp

- Utbildning och information anpassad till barn i viktiga frågor (lagstiftning, stödinsatser, jämställdhet, relationer, samtycke bl.a.).
- Insatser för barn i svåra familjekonflikter.

Rädda Barnen
Åland

HÄLSA & OMSORG

Psykisk ohälsa bland barn på Åland ökar. Det finns barngrupper som riskerar sämre hälsa än andra jämnåriga och det saknas lågtröskelinsatser vid rätt tid på rätt nivå.

För barn innebär det:

- Om barn inte får rätt hjälp eller vård vid rätt tid kan problemen bli mer allvarliga och långvariga.
- Särskilt barn som lever i utsatta livssituationer riskerar sämre hälsa och hälsoklyftorna riskerar att bli större.

ATT GÖRA:

Tidiga och tillräckliga insatser

- Tillgången till samtalsstöd, psykolog, vårdtjänster och psykosociala tjänster på olika nivåer säkerställs och väntetiderna förkortas.
- Tidiga insatser för barnfamiljer och stöd i föräldraskapet oavsett språk och bakgrund (rådgivning, familjecenter).
- Kamratstöd för barn. Erbjuda stödgrupper för barn i utsatta situationer.
- Satsa på personal som arbetar med barn. Hållbar arbetssituation ger kontinuitet.
- Säkerställ resurser (tid och finansiering) till fortbildning och kompetensutveckling för vuxna som möter barn.

Stödinsatser inom utbildningen

- Avgiftsfria studier, tillräckligt stöd, studiehandledning och ett tydligt uppföljningsansvar för att säkerställa utbildning efter grundskolan (utvidgad läroplikt).
- Förberedande undervisning för nyanlända ungdomar i gymnasieåldern som flyttat till Åland och har ett annat modersmål än svenska.
- Tillräckligt stöd och insatser för barn med funktionsnedsättning (fortbildning för skolpersonal och andra professionella, individuella anpassningar enligt behov, tillräckliga resurser, snabba utredningstider).

STRATEGISK BARNRÄTTSPOLITIK & DELAKTIGHET

Samordning och strategiska mål för genomförandet av barnkonventionen på Åland saknas. Det saknas rutiner och resurser för barnkonsekvensanalyser i arbetet med åländska lagförslag. Formella forum utanför skolan saknas för barns delaktighet.

För barn innebär det:

- Deras rättigheter riskerar att inte tillgodoses systematiskt.
- Olika barn och barngrupper, särskilt de som lever i utsatta situationer, kan behöva särskilda åtgärder för att få sina rättigheter tillgodosedda. När en systematisk identifiering av sådana åtgärder uteblir riskeras att alla barn inte får sina rättigheter tillgodosedda.
- Beslut som inte grundar sig på barns expertis om sina egna liv kan ha oönskade effekter.
- Barn och unga känner inte att de blir lyssnade på i samhället vilket kan leda till sämre motivation, engagemang, känsla av sammanhang samt välmående.

ATT GÖRA:

Delaktighet och demokrati

- Formella mötesplatser för barn och beslutsfattare på olika nivåer i samhället.
- Utrymme och rutiner för barns verkliga påverkansmöjligheter i befintliga strukturer (nämnd, delegationer, råd).
- Tillräckliga resurser för skolorna för att arbeta med elevdemokrati och delaktighet.
- Rutiner som garanterar barns möjlighet att utvärdera och bidra till utvecklingen av tjänster inom offentlig service som riktar sig till och möter barn (t. ex. socialvård, hälso- och sjukvård, skola och polisen).

Resurser och verktyg för strategiskt barnrättsarbete

- Åländsk barnstrategi tas fram och tillräckliga resurser avsätts för implementeringen (ansvarsperson utses).
- En ansvarig minister för barnrättspolitik utses.
- Lagkrav på barnkonsekvensanalys samt fortbildning och resurser för arbetet.
- Statistik om barn på Åland sammanställs och tillgängliggörs som stöd för beslutsfattandet.
- Rapportering och uppföljning av internationella avtal och de rekommendationer som ges av FN systematiseras.
- Mera resurser till Barnombudsmannen.

Rädda Barnen
Åland

Norrögatan 13 B, 22100 Mariehamn
+358 (0)18 14394
info@raddabarnen.ax
www.raddabarnen.ax

Här hittar du valprogrammet
i sin i helhet inklusive källor.